

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลாதทางการเมืองเป็นหลักและมีการใช้แนวคิดเรื่องผู้นำและระบบอุปถัมภ์เข้ามาประกอบการวิเคราะห์ โดยใช้แหล่งข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistic Package for Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 แบบแผนการวิจัย

ในการศึกษาการวิจัย อาศัยแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ก. ศึกษาจากเอกสาร

ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการวิจัยทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ เอกสารทางราชการ (ใบรายชื่อและวาระการดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน) วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงผลงานการวิจัยที่เคยมีในอดีต โดยศึกษาจากห้องสมุดและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ข. การวิจัยภาคสนาม

การศึกษาวิจัยภาคสนามเป็นการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมไปถึงข้อมูลจากการสังเกตการณ์ที่ไปร่วมประชุมร่วมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

- กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้นำท้องถิ่นที่อาศัยในเขตเมืองและเขตชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้นำท้องถิ่นในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน โดยในเขตเมืองกำหนดเป็นอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเขตชนบทกำหนดเป็นอำเภอดอยเต่า

- ในการแจกแบบสอบถามใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) โดย การเข้าไปแจกแบบสอบถามขณะมีการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลและเข้าไปแจกที่บ้านของ กลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่จำนวน 54 ราย และเขตอำเภอดอยเต่า 46 ราย รวมทั้งสิ้น 100 ราย
- ในการสัมภาษณ์เลือกสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทเด่นภายในชุมชนนั้นโดยเลือก สัมภาษณ์ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ 7 ราย และเขตอำเภอดอยเต่า 3 ราย รวมทั้งสิ้น 10 ราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม เพื่อบ่งบอกคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งข้อมูลใน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน การวัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการ ปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง รวมไปถึง แนวทางพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม โคนแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รูปแบบของการ เป็นผู้นำ อำเภอที่อาศัย สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน โดยมี 3 ช่องทาง คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ โดยระดับการรับสื่อมี 3 ระดับคือ

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
มาก	5
ปานกลาง	3
น้อย	1

รวมทั้งรายการโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ที่สนใจที่สุด

รายการโทรทัศน์ที่สนใจที่สุดมี 4 ตัวเลือก คือรายการข่าว รายการบันเทิง รายการ สารคดี และรายการอื่น ๆ

รายการวิทยุที่สนใจที่สุดมี 5 ตัวเลือก คือรายการข่าว รายการวิชาการ-ความรู้ รายการ บันเทิง รายการสารคดี และรายการอื่น ๆ

ข่าวหนังสือพิมพ์ที่สนใจที่สุดมี 6 ตัวเลือก คือข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าบบันเทิง และข่าวอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย จำนวน 10 ข้อ
วิธีการให้คะแนน คือตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน โดยถือว่าค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60
ขึ้นไปถือว่ามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูง

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง จำนวน 9 ข้อมี 3 ตัวเลือก คือ

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
ใช่	3
ไม่ใช่	2
ไม่แน่ใจ	1

ช่วงค่าเฉลี่ย 1 – 1.99 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่ำ

ช่วงค่าเฉลี่ย 2 – 2.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองปานกลาง

ช่วงค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองสูง

ส่วนที่ 5 ทักษะติดต่อประเ็นต่าง ๆ ทางการเมือง มี 5 ตัวเลือก คือ

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ช่วงค่าเฉลี่ย 1 – 3.0 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ช่วงค่าเฉลี่ย 3.01 – 3.5 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ช่วงค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5ขึ้นไป หมายถึง เห็นด้วย

ถ้าเป็นคำถามในเชิงนิเสธให้คะแนนตรงข้ามกับตารางข้างต้น

ส่วนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพฤติกรรมหรือการแสดงออกทาง
การเมืองของผู้นำ ท้องถิ่น จำนวน 4 ข้อ

3.3.2 การสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม โดยการเข้าร่วมในการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลประจำเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน พ.ศ. 2544 และการสังเกตบุคลิกภาพและการตอบคำถามขณะสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง เช่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ทศนคติต่อระบบอุปถัมภ์ เป็นต้น และการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.4 การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแจกแบบสอบถามให้ผู้นำท้องถิ่นซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวน 54 ตัวอย่าง ในเขตอำเภอดอยเต่า จำนวน 46 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง โดยมีรูปแบบผู้นำท้องถิ่น 2 รูปแบบ คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้านจำนวน 54 ตัวอย่าง และผู้นำท้องถิ่นอื่น ๆ ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้ากลุ่มแม่บ้านจำนวน 46 ตัวอย่าง และในการสัมภาษณ์เลือกสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามในเขตอำเภอเมือง จำนวน 7 ตัวอย่าง และเลือกสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นในเขตอำเภอดอยเต่า จำนวน 3 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 10 ตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทภายในท้องถิ่นมาก จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านภายในพื้นที่และผู้ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระคือตัวแปรที่เป็นลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมไปถึงลักษณะการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รูปแบบการเป็นผู้นำ อำเภอที่อยู่ สถานภาพสมรส รายได้ การศึกษา ระดับการรับรู้ และรายการที่สนใจจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์
2. ตัวแปรตาม คือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และความเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ทางการเมือง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistic Package for Social Science) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ใช้สถิติแบบจำกัดและไม่จำกัดการกระจายของข้อมูล (Parametric and Non Parametric Statistics) ดังนี้

- การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Univariate) สถิติที่ใช้ คือร้อยละและค่าเฉลี่ย

- การวิเคราะห์ตัวแปรคู่ (Bivariate) สถิติที่ใช้คือ Chi-square และ ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการของประชาชนในพื้นที่ และผู้นำในองค์การบริหารส่วนตำบลนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล

3.7 การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล แบ่งเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4 การนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ